

פרק 10 - עסקים ותעשייה

מקורות והגדרות

לוחות 1-5: הלמ"ס, מרשם עסקים

נתונים על מספר עסקים ועל פתיחה וסגירה של עסקים מופקים מתוך מאגר המידע של מרשם העסקים שהוקם בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשנת 2003. מרשם העסקים כולל בתוכו מידע מקובץ עסקי מע"מ ומקובץ מעסקים של המוסד לביטוח לאומי.

מספר עסקים פעילים - כולל את כל העסקים שנרשמה בהם פעילות של חודש אחד לפחות באותה שנה (נתוני העסקה ו/או נתוני מע"מ: פדיון או תשומות) וכולל עסקים שיש ברשותם נתוני העסקת שכירים לפחות חודש אחד באותה שנה, שאינם חייבים בדיווח לשלטונות מס ערך מוסף (כגון בנקים, חברות ביטוח, מלכ"רים ומוסדות מינהל ציבורי).

סוג ישות - עסק נספר על פי הישות המייצגת אותו בהתחשבות מול רשויות המס ולא עפ"י מספר מוקדי הפעילות אותם הוא מפעיל. אוכלוסיית העוסקים הפטורים ממע"מ (העוסקים הזעירים) מתקבלת אחת לשנה ממע"מ ומתועדת בנפרד. לפיכך היא מוצגת בנפרד מיתר העסקים ואינה נכללת בספירת סך העסקים.

פתיחה וסגירה של עסקים במגזר העסקי - בפתיחות עסקים כלולים עסקים שדווח על תחילת פעילות ברשויות המע"מ במהלך השנה, גם אם לא דיווחו על נתוני מע"מ (פדיון או תשומות). בכלל זה נמנו גם עסקים שנחשבו סגורים ודווח על חידוש פעילותם. בסגירות עסקים כלולים עסקים שדווח על סגירתם ברשויות המע"מ במהלך השנה.

השינוי במספר העסקים הפעילים בין שנה מסוימת לשנה שקדמה לה אינו בהכרח תואם לפער בין פתיחות וסגירות העסקים באותה שנה. בעסקים שנפתחו יכולים להיכלל גם עסקים ללא נתוני העסקה או פדיון, שהם הקריטריונים להיחשב כעסק פעיל במרשם העסקים הארצי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

רשימת הסדרים והענפים הראשיים:

סדר	שם סדר	מספרי ענפים ראשיים	תיאור ענפים ראשיים
A	חקלאות, ייעור ודייג	04-01	גידולים צמחיים; ייעור וכריתת עצים; דיג וחקלאות ימית; גידול בעלי חיים, ציד ופעילויות נלוות
B	כרייה וחציבה	09-05	כריית פחם; הפקת נפט גולמי וגז טבעי; כריית עפרות מתכת; סוגים אחרים של כרייה וחציבה; פעילויות עזר לכרייה
C	תעשייה וחרושת	34-10	ייצור מוצרי מזון; ייצור משקאות; ייצור מוצרי טבק; ייצור טקסטיל; ייצור מוצרי הלבשה; ייצור ועיבוד של מוצרי עור ושל אביזרים נלווים; ייצור מוצרי עץ ומוצרי עץ ושעם, פרט לרהיטים; ייצור מוצרי קש ומוצרים מחומרי קליעה; ייצור נייר ומוצרים;

הדפסה ושכפול של חומר תקשורתי מוקלט; ייצור קוק ומוצרי נפט גולמי מזוקק; ייצור כימיקלים ומוצריהם; ייצור תרופות קונבנציונליות ותרופות הומאופתיות; ייצור מוצרי גומי ופלסטיק; ייצור מוצרים אחרים על בסיס מינרלים אל-מתכתיים; תעשיית מתכות בסיסיות; ייצור מוצרי מתכת בהרכבה, פרט למכונות ולציוד; ייצור מחשבים, מכשור אלקטרוני ואופטי; ייצור ציוד חשמלי; ייצור מכונות וציוד לנמ"א; ייצור כלי רכב מנועיים ונגררים; ייצור כלי תחבורה והובלה אחרים; ייצור רהיטים; ענפי ייצור אחרים; תיקון, תחזוקה והתקנה של מכונות ציוד; עיבוד יהלומים			
אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר (קירור)	35	אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר	D
אגירת מים, טיפול ואספקה; שירותי ביוב; איסוף, טיפול וסילוק של אשפה ופסולת; מחזור (השבה) של חומרים; שירותי טיהור ושירותים אחרים לטיפול בפסולת	39-36	אספקת מים; שירותי ביוב, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור	E
בניית מבנים ובניינים; עבודות הנדסה אזרחית; עבודות בנייה מיוחדות	43-41	בינוי	F
מסחר סיטוני וקמעוני בכלי רכב מנועיים ובאופנועים ותיקונים; מסחר סיטוני, פרט לכלי רכב מנועיים ולאופנועים; מכירה קמעונית, פרט לכלי רכב מנועיים ולאופנועים	47-45	מסחר סיטוני וקמעוני; תיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים	G
הובלה יבשתית והובלה באמצעות קווי צינורות; הובלה ימית; הובלה אווירית; אחסנה ושירותי עזר לתחבורה; שירותי דואר ובלדרות	53-49	שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות	H
שירותי אירוח; שירותי מזון ומשקאות	56-55	שירותי אירוח ואוכל	I
הוצאה לאור; הפקה, פוסט-פרודקשן והפצה של סרטי קולנוע, סרטי וידאו, תכניות טלוויזיה, הקלטה והוצאה לאור של קול ומוזיקה; שידור תוכניות רדיו וטלוויזיה; שירותי תקשורת; תכנות מחשבים, ייעוץ בתחום המחשבים ושירותים נלווים אחרים; שירותי מידע	63-58	מידע ותקשורת	J
שירותים פיננסיים, פרט לביטוח ולקרנות פנסיה; ביטוח, ביטוח משנה	66-64	שירותים פיננסיים	K

וקרנות פנסיה, פרט לביטוח לאומי חובה; פעילויות עזר הנלוות לשירותים פיננסיים ולשירותי ביטוח		ושירותי ביטוח	
פעילויות בנדל"ן	68	פעילויות בנדל"ן	L
שירותים משפטיים ושירותי חשבונאות; שירותי משרדים ראשיים; שירותי ייעוץ ניהולי; שירותי אדריכלות והנדסה; בדיקות טכניות וניתוח נתונים טכניים; מחקר מדעי ופיתוח; פרסום וחקר שווקים; סוגים אחרים של שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים; שירותים וטרינריים	75-69	שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים	M
שירותי השכרה והחכרה; שירותי תעסוקה; פעילויות של סוכנויות נסיעות, מארגני טיולים, הזמנות ושירותים נלווים; שירותי שמירה, אבטחה וחקירה; שירותי תחזוקה לבניינים ועבודות גינון; שירותי ניהול ותמיכה למשרדים ולעסקים	82-77	שירותי ניהול ותמיכה	N
מינהל מקומי; מינהל ציבורי וביטחון; ביטוח לאומי חובה	84-83	מינהל מקומי, מינהל ציבורי וביטחון; ביטוח לאומי חובה	O
חינוך	85	חינוך	P
שירותי בריאות; מגורים טיפוליים; שירותי רווחה וסעד ללא מגורים	88-86	שירותי בריאות ושירותי רווחה וסעד	Q
יצירה, אמנות ובידור; הפעלת ספריות, ארכיונים, מוזאונים ופעילויות תרבות אחרות; פעילויות הימורים והתערבויות; פעילויות ספורט, בילוי ופנאי	93-90	אמנות, בידור ופנאי	R
פעילויות של ארגוני חברים; תיקון של מחשבים, ציוד אישי וציוד לבית; שירותים אישיים אחרים	96-94	שירותים אחרים	S
משקי בית כמקומות תעסוקה (לעובדי משק בית); משקי בית המייצרים מגוון טובין ושירותים לשימוש עצמי	98-97	משקי בית כמקומות תעסוקה; משקי בית המייצרים מגוון טובין ושירותים לשימוש עצמי	T
ארגונים וגופים חוץ-מדינתיים	99	ארגונים וגופים חוץ-מדינתיים	U

לוחות 6-9: ע"א/אגף הגביה, ע"ה/המרכז למחקר כלכלי וחברתי

הנתונים מבוססים על קובץ חייבי ארנונה שלא למגורים בהתאם לסיווג האחיד של ענפי כלכלה, 1961, הלמ"ס. לדוגמה:

- תחבורה ואחסנה** - השכרת רכב, סוכנויות נסיעות, חניונים מקורים, מחסנים וכד'.
- שירותים ציבוריים** - משרדי ממשלה, עירייה, מוסדות חינוך, בריאות וכד'.
- שירותים עסקיים** - משרדי עו"ד, ייעוץ, פרסום וכו'.
- שירותים אישיים** - מספרות, מכבסות, בתי קפה, מסעדות, בתי מלון וכו'.

בשנת 2020 בוצעו תהליכים לטיוב הנתונים בקובץ הארנונה. על כן, שינויים בשנה זו בהשוואה לעבר עשויים לנבוע מתהליכי הטיוב ולא משינויים בפועל בהכרח.

לוח 10: בנק ישראל

הנתונים מתייחסים לבנקים שהונס העצמי גבוה מ-200 מיליוני שקלים ומספר סניפיהם גדול מ-10 (לא כולל את הסניפים של בנק החקלאות ושל לאומי חברה למימון). הנתונים לקוחים מאתר האינטרנט של בנק ישראל ומבוססים על דיווח חצי שנתי למפקח על הבנקים. בשל שינוי בהוראות הדיווח של הבנקים, החל משנת 2016 נכללים רק שטחי הסניפים המשרתים לקוחות, ולא כל סניפי הבנקים, כפי שהיה בעבר. לפיכך לא מוצגים נתוני שנים קודמות.

לוחות 11-14: הבורסה לניירות ערך, ת"א, סקירה שנתית 2021

- מניות** - סוג של נייר ערך המהווה שטר בעלות על חלק מחברה ומקנה למחזיק בה מעמד של שותף בחברה.
- ניירות ערך המירים** - "מוצרים" הניתנים להמרה לניירות ערך אחרים. בבורסה נסחרים מספר סוגים של ניירות ערך המירים, ובהם כתבי אופציה ואיגרות חוב להמרה.
- איגרות חוב (אג"ח)** - סוג של הלוואה או שטר חוב. החברה המנפיקה אג"ח לווה מקוני שטר החוב כסף (קרן ההלוואה), ומתחייבת להחזירו בתוספת ריבית והצמדה. בבורסה בתל-אביב נסחרות איגרות חוב ממשלתיות ואיגרות חוב קונצרניות/תאגידיות (הונפקו ע"י חברות).
- איגרות חוב ממשלתיות** - משמשות את ממשלת ישראל לשם גיוס כספים מהציבור הרחב, ומיחזור אג"ח ותיקות המגיעות לפדיון, זאת, לצורך מימון תוספות לתקציב הממשלתי מעבר להכנסותיה ממיסים, בדומה לממשלות ברחבי העולם.
- מילווה קצר מועד (מק"מ)** - סוג של איגרת חוב ממשלתית קצרת מועד, המונפקת לתקופה של שנה לכל היותר, ומקביל לפיקדון קצר טווח בבנקים. המק"מ מונפק על ידי בנק ישראל כאמצעי לספיגת כספים מהציבור ולוויסות הפעילות הכלכלית במשק.
- מוצרי מדדים ("מכשירי אינדקס")** - מכשירים פיננסיים, העוקבים אחר מדדי מניות, ואשר מאפשרים למשקיעים לרכוש "סל" סחיר של המניות הכלולות במדדים, וכך "להיצמד" לביצועי המדדים בקלות ובעלות נמוכה. ביניהם ניתן למצוא מוצרים כגון: תעודות סל, תעודות מורכבות, תעודות סחורה, אופציות כיסוי ותעודות בחסר.

לוח 15: הלמ"ס, סקר התעשייה

מקור הנתונים הוא סקר שנתי של תעשייה, כרייה וחציבה של הלמ"ס. הנתונים בלוחות הינם על פי הסיווג הענפי החדש: "הסיווג האחד של ענפי הכלכלה, 2011" (במקום "הסיווג האחד של ענפי הכלכלה, 1993"). אפשרות השוואה לסקרים שנערכו בשנים קודמות היא מוגבלת, ולפיכך נתוני שנים קודמות אינם מוצגים בפרק. כמו כן, בשנת 2014 בוצע עדכון למיקומי מפעלי התעשייה שנדגמו בסקר. לפיכך, לא ניתן להשוות את נתוני התעשייה לשנת 2014 עם נתוני שנים קודמות.

אוכלוסיית הסקר - מפעלי תעשייה עם משרת שכיר אחת לפחות, כולל משרות של לא-שכירים. האוכלוסייה אינה כוללת את ענף היהלומים ומוסדות הפועלים ללא כוונת רווח. הסיווג לפי ענפים מתבסס על עפ"י "הסיווג האחד של ענפי הכלכלה, 2011".

מסגרת הדגימה והמדגם - המקור לבניית מסגרת הדגימה היה מאגר המידע של מרשם העסקים שהוקם בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשנת 2003. המרשם התבסס על איחוד שני מקורות מידע מנהליים: קובץ עוסקי מע"מ וקובץ מעסיקים של המוסד לביטוח לאומי. המדגם כלל מפעלים שבהם משרת שכיר אחת לפחות. עם המעבר לסיווג החדש של ענפי הכלכלה, הוצא בשנת 2011 מדגם חדש. בדגימת מפעלי התעשייה אין התייחסות לחלוקה גיאוגרפית. כמו כן ייתכן מעבר עסקים מיישוב ליישוב, לפיכך יש להיזהר בהשוואה בין השנים.

הנתונים המוצגים בלוחות כוללים את ענפי התעשייה בלבד (סדר C) ללא ענפי הכרייה והחציבה (סדר B).

מפעל - מוגדר כיחידה כלכלית הנמצאת במקום אחד, מבצעת פעולה תעשייתית אחת ומנהלת חשבונות נפרדים. מחלקה של חברה, שהיא יחידה יצרנית בפני עצמה, נחשבת כמפעל נפרד.

משרות - משרות שכיר, משרות לא-שכיר, בעלים ובני משפחה העובדים ללא שכר.

תמורה למשרה - כוללת את ההוצאה לשכר ולמשכורת והוצאות נלוות לשכר ולמשכורת (הגדרה זו כוללת את סך התמורה למשרה והיא שונה מעלות העבודה המדווחת במסגרת מדדים חודשיים, מאחר ובדוחות הכספיים של המפעלים נכללים תשלומי בונוסים, מענקים והפרשות, שלא דווחו בנתונים חודשיים).

פדיון - ערך המכירות לשוק המקומי, מכירות ליצוא, הכנסות מעבודות ותיקונים והכנסות מייצור מוצרים לשימוש עצמי. הפדיון כולל גם פעילות לא תעשייתית (ללא רווחי הון), סובסידיות ותמריצי יצוא ואינו כולל מיסים (מס קנייה ומס ערך מוסף).

תפוקה גולמית - מוגדרת כסך הפדיון, בתוספת ערך השינוי במלאי של מוצרים גמורים ובלתי גמורים, ובניכוי ערך הסחורות שנקנו ולא עברו תהליך עיבוד.

תשומות - כולל את צריכת חומרי הגלם, חומרי עזר, מים, חשמל וכו', וכן תשומות אחרות בתהליך הייצור כגון עלות עבודה קבלנית, אחזקה ותיקון ציוד וכו' וכן הוצאות כלליות נטו.

ערך מוסף גולמי (בעבר) הופיע בשם תוצר מקומי גולמי - מוגדר כהפרש בין התפוקה הגולמית לבין סך התשומות.

יש לציין כי הנתונים על תשומות, פדיון, תפוקה גולמית וערך מוסף גולמי ניתנים במחירי בסיס, כלומר ללא מיסים וכולל סובסידיות והטבות ליצוא.